

Protokoll från informations- och samarbetsmöte om artikelindexering i LIBRIS

Tid: 2006-01-23, kl. 10.00--ca. 14.00

Plats: Kungl. biblioteket, Hörsalen

Deltagare:

Ola Alm	Kungl. biblioteket / NB-NBI, SHB
Carina Bergman	Vitterhetsakademiens bibliotek / SNUB
Åke Bertenstam	Uppsala UB / SHB (+SLB)
Inger Björklund	Tekniska museets bibliotek / Tem
Ann-Catrin Blind	Åjttens bibliotek / SAMB
Göran Bostam	Anna Lindh-biblioteket / UTR
Ann Carlsson	Kungl. biblioteket / VIMO
Ingela Dahlin	Nordiska Afrikainstitutets bibliotek / Afr
Anne-Marie Drougge	Bibliotek Gävleborg / BOTHX
Annika Eriksson	Vitterhetsakademiens bibliotek / KMV
Mikael Forsberg	Patent- o. registreringsverkets bibliotek / IMB
Annika Hassel	Göteborgs UB / KVIN
Karin Hedlin	Kungl. biblioteket / SHB
Gunnel Hedman	Länsbiblioteket i Västerbotten / BOTHAC
Per Ingemarsson	Riksarkivets bibliotek / SARB
Gunilla Jingborg	Länsbiblioteket Västernorrland / BOTHY
Margareta Jonsson	Bibliotek Gävleborg / BOTHX
Peter Karlsson	Linköpings UB / SFbB
Leena Kuisma	Svenska filminstitutets bibliotek /SFIB
Christer Larsson	Kungl. biblioteket / LIBRIS
Jan Larsson	Västerås stadsbibliotek / VSTM
Anders Lönn	Statens musikbibliotek / SMHB
Lena Nelsson	Kungl. biblioteket / NB-NBI , SHB
Anne Poromaa	Norrbottnens länsbibliotek / BOTHBD
Johannes Rudberg	Kungl. biblioteket / SHB
Martin Sundin	Svenska filminstitutets bibliotek /SFIB
Anna Säve-Söderbergh	Almedalsbiblioteket /GOTL
Ylva Tjeder	Kungl. biblioteket / SUEC
Anna Wendel	Svenska barnboksinstitutet / BULB
Anita Westbrandt	Luleå UB / BOTHBD
Lena Åkerbäck Ågren	Uppsala UB / SHB
Bengt Åkerman	Arbetslivsinstitutets bibliotek /Ai
Pär Öberg	Kungl. biblioteket / NB-NBI

1. Mötets öppnande

Agneta Holmenmark var förhindrad p.g.a. sjukdom, och i hennes frånvaro öppnade Johannes Rudberg mötet och hälsade alla välkomna. Ett upprop förrättades som ersättning för presentationsrunda.

2. Fastställande av dagordningen

Dagordningen fastställdes enligt det utskickade förslaget.

3. Föregående mötes protokoll

Ordföranden meddelade att de flesta format- och praxisfrågor som finns omnämnda i föregående mötes protokoll (2004-12-09) skulle återkomma under vid dagens möte (p. 8 om LIBRIS Webbsök). Följande övriga frågor från föregående protokoll kommenterades här av Johannes Rudberg och Christer Larsson:

Under p. 4: *Registervårds- och informationsansvar för avstannade bibliografier:*

Någon täckande lösning har inte uppnåtts. Underströks vikten av att bibliotek/bibliografier själva uppdaterar Biblioteksdatan med aktuella kontaktuppgifter när sådana finns. Lösenord till Biblioteksdatan för att kunna göra detta får man från LIBRIS-avdelningen.

Under p. 4: *Artiklar i elektroniska tidskrifter:* Den rekommenderade hantering som anges i protokollet har nu inarbetats i riktlinjerna för katalogisering av bidrag.

Under p. 4: *Bestämd/obestämd artikel i 773-fältet:* Ingen ändring rekommenderas. Även fortsättningsvis tas alltså inledande bestämd/obestämd artikel med i 773-fältet

Ingen hade utöver detta något att tillägga till föregående mötes protokoll.

4. Lägesrapporter

Följande korta lägesrapporter lämnades från de bibliografier och bibliotek där förändringar/nyheter skett sedan sist.

Arbetslivsinstitutets bibliotek (Ai)

Biblioteket planerar att registrera bidrag i samlingsverk i LIBRIS och artiklar i lokalt system.

Bothnica (BOTH)

Produceras vid flera samverkande bibliotek i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län. Bibliotek Gävleborg på väg att ansluta sig, men har inte riktigt kommit igång, de kommer att registrera både äldre och nytt material. Biblioteken har små resurser till bibliograferandet men försöker hinna med det löpande. Västerbotten har fått förstärkning med ½ tjänst. Vid konverteringen av Bothnica från gamla miljön kom inte alla poster med i LIBRIS. Man undersöker hur dessa kan införas i LIBRIS.

Filmlitteraturbibliografin (SFIB)

Produceras vid Svenska filminstitutets bibliotek. Indexerar filmtidskrifter. Retrospektiv registrering planeras.

Gotlandica (GOTL)

Produceras vid Almedalsbiblioteket i Visby. Bibliografin har precis kommit igång i LIBRIS (producerades tidigare i lokalt system).

Kvinnsam (KVIN)

Produceras vid Göteborgs universitetsbibliotek. Under senare delen av 2005 har man på allvar börjat indexera ur elektroniska tidskrifter och har nu ca 250 sådana poster.

Svensk arkivbibliografi (SARB)

Produceras av Riksarkivets bibliotek i samverkan med ytterligare ett par arkivbibliotek. En fullständig indexering av artiklarna i "Arkiv, samhälle och forskning" har gjorts i LIBRIS och man avser att gå vidare med fler publikationer. Biblioteken har små resurser men försöker hinna med det löpande.

Svensk folkbildningsbibliografi 1850-1950 (SFbB)

Har återupptagits och produceras numera vid Linköpings universitetsbibliotek, som fått pengar för att i projektform fortsätta arbetet med att överföra exciperade artiklar till LIBRIS.

Svensk historisk bibliografi (SHB)

Löpande bibliografin (1994-) rullar på med bistånd av Nationalbibliografin, men restantier finns, bl.a. gällande samlingsverk från 2000-talet. Vidare kan alla tidigare påbörjade årsböcker och tidskrifter inte fortsättas. En ny publikationslista har lagts ut på webben www.kb.se/shb och av denna framgår vad som är avklarat. Löpande bibliografin har fått viss förstärkning. För den retrospektiva bibliografin (1977-1993) pågår arbete vid såväl KB som Uppsala UB. Medel för detta från Riksbankens jubileumsfond finns för hela 2006.

Svensk numismatisk bibliografi (SNUB)

Produceras vid Vitterhetsakademiens bibliotek Bibliografin startade 2005 och innehåller material från och med 2000. I bibliografin förtecknas litteratur inom svensk numismatik och om myntfynd gjorda i Sverige. Till detta kommer allmän numismatisk teori och metodik utgiven i Sverige. F. n. finns ca 50 poster i LIBRIS och man beräknar att lägga in ca 100 poster per år, både monografier och artiklar.

Svensk samisk bibliografi (SAMB)

Produceras vid Ájtttes bibliotek. Medel saknas för den löpande bibliografin och till den retrospektiva delen finns endast medel för att arbeta februari månad ut.

Tekniska museets bibliotek (Tem)

Biblioteket katalogiserar artiklar inom sina ämnesområden "vid behov". En målsättning är att indexera igenom alla årgångar av museets årsbok Daedalus.

Utrikes (UTR)

Bibliografin produceras vid Anna Lindh-biblioteket och låg tidigare utanför LIBRIS. Ca 30 000 poster har nu förts över till LIBRIS men bibliografin saknar eget sökformulär.

Vilhelm Moberg-bibliografin (VIMO)

Produceras vid Kungl. biblioteket. Bibliografin kommer att tas ut i tryckt form under 2006 och skall innehålla material t. o. m. 2005. Arbetet kommer att fortsätta men hur är ännu inte bestämt.

Västmanlandsbibliografin (VSTM)

Produceras vid Västerås stadsbibliotek. Man har fått förstärkning och är nästan klara med att registrera sitt material från och med 1990 i LIBRIS. Det löpande arbetet fortsätter.

5. Statistik över antal poster och över antal sökningar

Christer Larsson redovisade statistik över bibliografiernas storlek i LIBRIS för de tre senaste åren (bifogas protokollet som bilaga) samt statistik för sökningar månadsvis för 2005. Antalet sökningar i specialdatabaserna utgör ca 1 % av det totala antalet sökningar i LIBRIS. På frågan om det går att få fram statistik över antalet sökningar som endast gäller artiklar svarade Christer att han undersöker detta och meddelar det på artikellistan

6. Val av pekarmål för bidrag i monografisk årsbok eller tidskrift

Johannes Rudberg redogjorde för två olika modeller för val av primärt pekarmål vid indexering av bidrag ur en monografisk årsboksårgång eller ur ett monografiskt tidskriftshäfte (underlag i frågan hade distribuerats före mötet). Hittills har rekommendationen varit att om en årsboksårgång (kan även gälla tidskriftshäfte) är utpräglat monografisk (har monografisk titelsida och distinkt titel) och får egen katalogpost, så väljs också monografin/årgången som primärt pekarmål för artiklar ur den. Årsboken bör i sådana fall infogas i 773-fältet i ett delfält k bl.a. för att artiklarna ska kunna återfinnas även vid sökning på artiklar ur årsboken. Många komplikationer finns med denna modell och resultatet blir ojämnt av flera skäl. Många årsböcker växlar mellan "vanliga" årgångar utan titel och monografiska årgångar. Vidare finns gränsfall med löst påförda omslagstitlar av typen "Gammalt och nytt", och sådana delar är inte den typ av monografier som man bör välja som pekarmål. Det är överhuvudtaget svårt att uppehålla jämnhet i tillämpningen av denna metod, särskilt mellan olika bibliotek/bibliografier.

Det är också en komplicerad hantering att hålla reda på för den som inte indexerar på heltid. Råkar indexeraren försumma 773 k, och bara pekar på monografin, förlorar man helt artiklarnas sökbarhet via årsbokstiteln. En stor nackdel i LIBRIS med att peka på en årgång är också att användaren som navigerar från en artikelpost ofta får missvisande uppgifter om ägande bibliotek; det är nämligen i regel mycket färre bibliotek som lägger sig på delen, vilket kan leda till "onödiga" fjärrlån eller - ännu värre - att användaren inte inser att artikeln finns på det egna biblioteket, eftersom detta bara lagt beståndsuppgifter på huvudposten.

Med hänvisning till ovanstående, föreslog nu KB ändrade riktlinjer så att årsbokens/tidskriftens huvudpost alltid väljs som pekarmål, oavsett hur årgången/häftet ser ut. Det skulle innebära en betydande rationalisering i arbetet, och förhoppningsvis alltså också jämnare och säkrare åtkomst till texterna för användarna.

Johannes Rudberg frågade efter synpunkter på förslaget. Annika Eriksson frågade vad som händer med de artiklar som redan lagts in med årgång som pekarmål – går det att justera bakåt genom globala ändringar? Christer svarade att det kan bli svårt att göra det maskinellt men att han skall undersöka det. Han föreslog att man meddelar på CXZ-listan eller artikellistan om man rättar manuellt bakåt. Anna Säve-Söderbergh hänvisade till den fysiska uppställningen på en viss avdelning av en tematisk årgång och menade att detta talade för att bibehålla årgången som pekarmål. Gunnel Hedman stödde däremot förslaget, välkomnade den förenkling det skulle innebära, t.ex. vid upplärning av nya medarbetare. Christer Larsson uttalade sig också för förslaget ur LIBRIS-avdelningens synvinkel; det är många olika instanser och personer som indexerar. Vi måste sträva efter vissa förenklingar för att skapa största möjliga jämnhet i basen, vilket är nödvändigt för att kunna utveckla sökgränssnittet så bra som möjligt. Fördelen med att alltid peka på huvudposten är framför allt att det blir mer

enhetligt i databasen eftersom det nu görs på olika sätt av olika instanser ur en och samma publikation. Åke Bertenstam föreslog ändå att man när det gäller utländska böcker/tidskrifter som man t.ex. bara gör ett bidrag från en tematisk, monografisk årgång då pekar på just den delen.

Efter viss diskussion enades mötets majoritet om att bifalla förslaget att i fortsättningen välja att peka på årsbokens/tidskriftens huvudpost, inte på den ev. särkatalogiserade monografiska delen. Ny praxis börjar tillämpas när riktlinjerna är ändrade, och meddelas på listorna.

Johannes Rudberg m.fl. sa också att det är viktigt att finna lämplig standardfras att lägga synligt i posterna för de monografiska årgångarna. De kommer ju även fortsättningsvis att särkatalogiseras, men inte pekas på från artikelposterna. En sådan fras kan vara ”bidragen söks via årsbokens titel” eller liknande. Anders Lönn framförde i det sammanhanget att det är viktigt att det blir enkelt att komma vidare från delen till huvudposten vilket Christer inte kunde ge besked om nu.

7. Övriga format- och praxisfrågor

Globala ändringar av ämnesord diskuterades. På frågan om man kan göra globala ändringar själv av ämnesord i Voyager svarade Christer att man bör tala med BUS när det gäller den bibliografiska posten. I beståndsposten går det inte att göra massrättningar. Anders Lönn påpekade att det inte alltid fungerar när BUS auktoriserat ett ämnesord – allt blir inte rättat. Man får vända sig till BUS om man vill komma åt ord i strängar.

8. Önskemål och synpunkter på LIBRIS Webbsök inför nästa version

Johannes Rudberg hade sammanställt en lista över diverse önskemål och synpunkter på LIBRIS Webbsök inför nästa version. Synpunkterna har kommit från flera olika håll. Christer Larsson (CL) gick igenom listan och kommenterade de olika punkterna. Han nämnde först att det inte hänt mycket sedan mötet i december 2004, främst beroende på portalprojektet. Större insatser måste också vänta till en ny version av Webbsök, men vissa mindre saker kan åtgärdas tidigare.

Han uppskattade att synpunkter och önskemål sammanställs, vilket underlättar arbetet. Det allra mesta i listan handlar om strukturen och får vänta till större projekt:

- länkmetodiken, bör ses över och åtgärdas
- terminologin bör ses över
- retrospektivt , hur göra för att få det att stämma med löpande , t.ex. pekarmål och indexeringslänk

Det finns ingen färdig plan för nästa Webbsöksprojekt och ett sådant kan påbörjas tidigast hösten 2006. Han uppmanade deltagarna att fortsätta diskutera frågorna/problemen på artikelindexerarlistan. Det är läge att se över artikelposternas och ämnesbibliografiernas ställning rent allmänt, eftersom de har blivit så pass många.

Punkterna på listan gicks igenom:

1. Att återfå länk från värddokumentation till indexerade bidrag, från recenserat objekt till recensioner samt från kommenterat objekt till kommentarer.

CL: Första steget – att införa olika länktexter i 599 – tillämpas ganska regelmässigt sedan ca 1 år. Andra steget – att maskinellt söka upp dessa – ska man försöka göra. Tredje steget – att implementera länktexter utifrån 599-fälten – gör man därefter.

2. Att få en bättre och tydligare lista med ingångar till de olika specialdatabaserna (förtydliga respektive kronologisk omfattning, dela upp ämnesvis och/eller efter löpande/icke löpande?) Sammanhängande fråga: ska vi som nu ha pop-up-rutor som en mellanstation mellan databaslistan och varje bibliografis egna informationsidor?

CL: Mindre tillägg/rättelser kan göras tidigare t.ex. rätta texterna i menyn (CL vill ha hjälp med en del årtal). Att ändra gruppering av baserna (t.ex. lokalbibliografier i en grupp etc.), göra något åt popup-rutorna, möjlighet att söka i flera baser samtidigt – det är bättre att avvakta den nya versionen och kunna få en ny design på hela sidan.

3. Egna sökformulär för fler bibliografier om dessa så önskar, t.ex. Suecana extranea, Svensk arkivbibliografi, Västmanlandsbibliografin.

CL: Det får vänta till ett större Webbsöks-projekt.

4. Att kunna välja att söka i två eller flera specialdatabaser samtidigt (t.ex. genom att ”kryssa i boxar”).

Se svar på punkt 2.

5. Att sigler från såväl fält 852 som 042 ska läggas till grund för begränsning vid sökning, t.ex. via Ämnesträdet. Då kan användaren välja att begränsa sig antingen till visst bibliotek eller till viss bibliografi. (Det går annars inte sedan flera ämnesbibliografier slutat göra beståndsposter.)

CL: Det borde vara ganska lätt att åstadkomma och borde kunna göras rätt snart.

6. Att det på något sätt redovisas i posternas visningsformat att en post ingår i en eller flera bibliografier - t. ex.: ”Ingår i: Svensk historisk bibliografi, Svensk konstvetenskaplig bibliografi”. Det vore kanske bra av bl.a. ”LIBRIS-pedagogiska” skäl att på detta sätt tydligt indikera varför en viss artikel finns med i LIBRIS. Skulle också i största allmänhet bidra till att bibliografierna blir mera synliga i LIBRIS vid sidan av biblioteken.

CL: Får fundera på detta.

7. Att bibliografispecifika uppgifter redovisas i visningsformatet (uppgifter från beståndspost, t.ex. i 520, liksom lokala ämnesord m.m.).

CL: Det får vänta till nästa version.

8. Att sökformulär för enskild specialdatabas överhuvudtaget blir mera skräddarsytt enligt respektive önskemål.

CL: Sökformulären bör vara så enhetliga som möjligt. Det bör finnas ett smidigare sätt att ändra i formulären än vad som finns idag. Det blir svårare att ändra om formulären är skräddarsydda för varje bas.

9. Att få booleskt sökformulär, indexsökning etc. även för/i enskild specialdatabas.

CL: Det vore bra men kräver en översyn av strukturen.

Anders Lönn föreslog att man borde bara ha ett enda sökformulär, att alla sökningar görs i endast den stora basen, eftersom de flesta ändå bara söker i den. Men medgav efter diskussionen att vissa kan behöva eget formulär. Kvinnsam vill behålla det egna formuläret – använder bara det. Gotlandsbibliografin vill få en länkning till den egna gamla basen. Johannes Rudberg ansåg att sökingångarna ”artiklar i:” och ”recensioner

av:" borde införas i allmänna sökformuläret. Då skulle behovet av en särskild artikelbas försvinna och man kunde ha det allmänna formuläret samt specialdatabasernas formulär. Artikelbasen förvirrar idag ganska mycket eftersom det samlade artikelmaterialet ger ett så ojämnt intryck. Lena Nelsson ansåg att det vore bra om man i tipsrutor kunde ha information om specialdatabaserna ("Gå till specialdatabaser") och att man skulle ha tydligare förklaringar t.ex "Boken du söker artiklar i" istället för värdeobjekt.

CL: Man kanske ska utvidga indexlistan A-Ö med fler val?

10. Att sökingången "festskrifter" delas upp i "artiklar i festskrifter" resp. festskrifterna själva (motsvarande för konferenspublikationer resp. bidrag ur dessa).

CL: Det är inte så komplicerat att göra i Webbsöks-projektet, kanske kan det göras tidigare.

11. Att få problemet med missvisande text "Titel finns inte redovisad på något svenskt libris-bibliotek" för vissa konverterade bidragsposter från Birgittabibliografin (BIRB) och KVINNSAM (KVIN) åtgärdat.

CL: Nuvarande text ligger på alla poster som saknar bestånd samt på artiklar som saknar fungerande länkmål. Det kräver stora insatser att åtgärda och är svårt att göra maskinellt. Det får vänta till nästa version. Det framkom olika förslag: bara slopa texten, "beståndsuppgift saknas", ändra texten. Nuvarande text direkt felaktig. Enligt Annika Hassel finns den på 15 000 Kvinnsam-poster.

12. Att man ska kunna söka på exakt titel i titelfältet.

CL: Det är bäst att gå via boolesk sökning.

Kvinnsam anser att man får för många träffar och vill ha boolesk sökning i sitt formulär.

13. Att fältet författare/medarbetare ska komma direkt efter titel/ord i titel i specialbibliografiernas sökformulär (som i stora LIBRIS).

CL: Relativt liten fråga. Önskemål från många.

14. Att man ska kunna välja begränsning till enbart KVINNSAM-ämnesord när vi söker specialdatabasen KVINNSAM, liksom i stora LIBRIS.

CL: se p. 8.

Christer sammanfattade efter lunch det som att de flesta önskemål på Webbsök handlar om någon av följande aspekter:

- strukturen/överskådligheten
- länkning/sökbarhet
- terminologi
- behovet av retrospektiva rättelser

9. Riktlinjer och exempelsamling

Johannes Rudberg visade de riktlinjer med vidhängande exempelsamling som finns på KB:s webbplats. Vissa ändringar har införts 2006-01-19. Han bad att få synpunkter till sig om man saknade något, önskade ytterligare exempel etc.

10. Kursutbud

Johannes Rudberg informerade om de kurser som finns. LIBRIS' grundkurs omfattar tre dagar och ges flera gånger per termin. Nu finns även en LIBRIS fortsättningskurs. Vidare finns det kurser i auktoritetskontroll, som samtliga LIBRIS-katalogisatörer bör gå, och i användning av Svenska ämnesord. Den särskilda kursdagen i artikelindexering ges någon gång per termin, anmälningar till den skickas till Johannes Rudberg. Information finns på LIBRIS webbsidor.

11. Samarbetsformer i fortsättningen, nästa möte

Johannes Rudberg undrade om mötet fann det lämpligt att fortsätta hålla detta möte ungefär en gång per år. Svaret blev ja. Inget datum för nästa möte bestämdes nu. Vidare konstaterades att det finns en särskild e-postlista för artikelindexerare, som förutom information bör kunna användas som frågelåda och diskussionsforum. Anmälan till listan sker via LIBRIS' informationssidor under sändlistor.

12. Övriga frågor

Inga övriga frågor fanns.

13. Mötets avslutande

Johannes Rudberg tackade alla deltagare och medverkande och förklarade sedan årets möte avslutat.

Vid protokollet

Justeras

Karin Hedlin

Johannes Rudberg